

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. I. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1839_640-txt-shoot-idm180.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Forord.

For en Menneske-Alder siden betraadte *Mynster* og jeg, han som ung Præst i *Spjellerup* og jeg som Candidat, Forfatter-Banen med Indvendinger *mod* Biskop Bojsens Forslag til en *ny Alterbog*, og vi var Begge saameget paa den Gamles Side, at Ingen skulde ventet, Nogen af os vilde foreslaae dens Afskaffelse, medens det vilde være et Mirakel, om vi Begge skulde stemme derfor. Det bør derfor hverken undre Danske Læsere i Almindelighed eller Hr. Biskop *Mynster* i Særdeleshed, at jeg med al Flid tager vor gamle Alterbog i Forsvar, thi uagtet Hr. Biskoppen, som han selv bemærker*—Bemærkningerne ved Forslaget S. 21-22., i Enkeltheder er blevet sig selv særdeles lig, er jeg dog i det Hele, trods alle Forvandlinger, blevet ved at være baade ham og mig selv ligere, ivog troer derfor endnu, som vi dengang Begge troede, at det var *ikke Alterbogen*, men Geistligheden, der trængde til at reformeres, og at det allenfalds nu er høist *ubetimeligt* at indføre en *ny Liturgi**—Herom kan hvem der vil overbevise sig selv i Aprilheftet af *Ny Minerva* 1806 og Februar-Heftet af *Theologisk Maanedsskrift* 1807..

Vil Man nu sige, at Omstændighederne har i den sidste Menneske-Alder saa mærkelig forandret sig, at hvad 1806 var høist ubetimeligt, nu godt kunde være det Modsatte, da indrømmer jeg det strax i langt større Udstrækning end Hr. Biskoppen, men paastaaer ligefuldt, at saavel 1839 som 1806 nytter det slet ikke hvor god Alterbogen er, naar Kirkerne er tomme, at hvor Kirke-Tomheden har *aftaget*, ønsker Man *ingen* ny Alterbog, og at hvor Man ønsker en Saadan, ønsker Man en ganske *Anden* end Hr. Biskop *Mynsters*, saa *hans* Forslag kunde vist aldrig være mere ubetimeligt end nu.

Men naar saa er, kan Man sige, hvorfor vil du da hvæsse Pen mod et Forslag, der rimeligviis dør hen af sig selv, og derved end mere fortørne en Hædersmand, der nu ovenikøbet er din høie Foresatte, og vtaaler vist ikke nødigere Modsigelse af Nogen end netop af dig?

Dette Spørgsmaal har jeg selv meget alvorlig forelagt mig og tygget Drøv paa det giennem flere Maaneder, uden at tage nogen Beslutning, og stundum syndes mig virkelig, min Taushed ved denne Leilighed vilde være forsvarlig undskyldt, deels ved *Forslagets* egen Beskaffenhed, deels ved det spændte Forhold mellem Hr. Biskoppen og min Ringhed, og endelig ved den Omstændighed, at jeg for *fem* Aar siden med Flid har afhandlet Spørgsmaalet om en *ny Alterbog*, og udtrykkelig stemt *imod* hvad nu er Hr. Biskoppens Forslag*—I en lille Bog med Titel "*Den Danske Statskirke upartisk betragtet*" 1834., saa har Man ikke ændset min Stemme, da den aabenbar *blot* var *mod Sagen*, vil Man det rimeligviis langt mindre nu, da Mange kan tænke, den er mest *mod Personen*.

Da jeg nu desuden under alle Livs-Stillinger har havt særdeles Sky for at optræde i Modsætning til en Mand, jeg fra min tidlige Ungdom saae op til med Høiagtelse, og altid inderlig ønskede at stemme med, saa vilde jeg udentvivl tiet, hvis jeg ikke paany var blevet *Embedsmand* i Statskirken; men uagtet vidette gjør mig Modsætningen dobbelt ubehagelig, fandt jeg dog omsider, den gjorde mig samme til ubetinget Pligt, da jeg *aldeles* misbilliger Hr. Biskoppens Forslag, og da han ikke blot *selv* skal have *Forsædet* ved dets Prøvelse, men er vel, efter Commissionens Sammensætning, *sikker paa* i alt Vigtigt at beholde de *fleste Stemmer*. Forslaget 1806 var vel ogsaa udarbejdet af en enkelt Biskop, men det var ingen Mand med Hr. Biskop *Mynsters* Overlegenhed og Character-Styrke, og dog var han saalangt fra *Forsædet* i Prøve-Commissionen, at han end *ikke* havde *Sæde* eller *Stemme* deri, saa, fandt præsten i *Spjellerup*, at han desuagtet maatte reise sig bestemt mod Hr. Biskop *Bojsens* Forslag, da tør Præsten ved *Vartou* endnu mindre vægre sig ved at optræde bestemt mod Hr. Biskop *Mynsters*. Af de Ældre er der nemlig vist ingen *Anden*, der gjør det, og mod Kæmper af den yngre Slægt vilde Hr. Biskoppen ei blot i statskirkelig men ogsaa i literær Henseende have Saameget forud, at Partiet rimeligviis blev alt for ulige. Hertil kommer endnu, at neppe nogen Præst i Danmark vilde eller kunde gjøre *Alt* giældende mod dette Forslag til en *ny forordnet* Alterbog, da næsten Alle kun tænke paa at hytte sig selv eller det Parti, de tilhøre, og har Invitet imod en *forordnet* Alterbog, naar den kun var efter *deres* Hoved, medens jeg, efter min velgrundede Overbeviisning om *Tidens Krav* og *Statskirkenes Tarv*, maatte sætte mig ligesaa bestemt mod "*Forordnelsen*" af en *ny* Alterbog efter mit eget, som efter Hr. Biskop *Mynsters* Hoved.

Under disse Omstændigheder kunde jeg i Længden umuelig inddysse mig selv med Bogen, jeg skrev for fem Aar siden, men maatte finde, den gjorde netop sit Bedste, naar jeg nu skrev en i samme Aand og med samme Tankegang, thi da staaer den i Literaturen som et gyldigt Vidne om, at jeg *tænkte ligesaadan* om Alterbogs-Sagen, da min personlige Velynder sad paa *Sællands* Bispestol, som nu, saa det kan *umuelig* være af Lyst til at modsige Hr. Biskop *Mynster*, jeg fornyer Protesten, jeg nedlagde, da Ingen drømde om, at han skulde komme til ene at styre en Sag, Hr. Stiftsprovst *Clausen* satte i Bevægelse. At Hr. Biskop *Mynster* og hans ubetingede Lovtalere desuagtet vil spore personlig Uvillie i disse Blade, tvivler jeg vel ingenlunde paa,

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

men det maatte ikke bestemme mig, og jeg skal stræbe ei engang at beklage mig derover, da Hr. Biskoppen i den sidste Tid har behandlet mig med saa udmærket Ringeagt, at jeg slet vil ikke skjule min Fortrydelse derover, og tør ikke vente, eftersom vi Mennesker er, med al min Flid at have undgaaet ethvert unødvendig stødende Udtryk.

Christianshavn, 6te Novbr. 1839.

N. F. S. Grundtvig.